

Lähiöistä kaupunginosiksi

Lähiöohjelma 2008–2011

Lähiöistä kaupunginosiksi

Lähiöohjelma 2008–2011

Helsinki 2008

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
MILJÖMINISTERIET
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN RAPORTTEJA 17 | 2008
Ympäristöministeriö
Alueidenkäytön osasto

Taitto: Leila Haavasoja
Kansikuva: Heli Mikkola

ISBN 978-952-11-3133-2 (PDF)
ISSN 1796-170X (verkkokj.)

SISÄLLYS

I Ohjelman lähtökohdat	5
Lähiöistä kaupunginosiksi	5
Vastuullisia valintoja	6
Saavutettavuutta, eheyttä ja turvallisuutta.....	6
Projekteista prosessiksi.....	6
Kohteena kasvukeskuskaupunkiseudut – painopiste pääkaupunkiseudulla	6
II Ohjelmahankkeiden tavoitteet ja toimintalinjat	8
Läpäisevä periaate I: Julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin sekä asuk- kaiden yhteistyö	8
Läpäisevä periaate II: Uudet toimintamallit ja mallinnettavuus	8
Toimintalinjat	9
1. Yhteisöllisyys, lähiverkostot ja vetovoimaisuus.....	9
2. Asuinalueiden ja palvelujen toimivuus ja saavutettavuus sekä työpaikat	9
3. Ympäristön viihtyisyys	10
4. Täydennysrakentaminen	11
5. Kiinteistöjen kunto	11
Ohjelman toteutuksen organisointi	11
Aktiivinen viestintä ja verkostoituminen tukevat tavoitteiden toteutumista	11
III Ohjelmahankkeiden valinta	12
Haku lähiöohjelmaan	12
Kuvailulehti	14

I Ohjelman lähtökohdat

Lähiöohjelma 2008–2011 on *kumppanuushanke*, jonka tavoitteena on *lähiöiden kilpailukykyyn lisääminen sekä myönteiseen mielikuvaan perustuvan alueidentiteetin vahvistaminen*. Ohjelma toteuttaa Vanhasen II hallituksen ohjelman linjausta, jonka mukaan: *”Käynnistetään poikkihallinnollinen ohjelma lähiömäisten asuinalueiden viihtyvyyden parantamiseksi tavoitteena ehkäistä segregatiota ja lisätä alueiden kilpailukykyä sekä kehittää kiinteistöjen käyttöä ja kuntoa. Erityisesti pyritään aktivoimaan paikallista kehittämistyötä.”* Ohjelmaa koordinoi ympäristöministeriö, ja sen toteuttamiseen osallistuvat myös opetusministeriö, sisäasiainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö. Ohjelman käytännön toteutuksesta vastaa Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus tukenaan lähiöohjelman johtoryhmä.

Pääosin 1960–1970-luvuilla rakennettujen asuinalueiden rakennuskanta vaatii mittavia peruskorjaustoimenpiteitä lähitulevaisuudessa. Erityistä korjaustarvetta on kertynyt lähiöissä sijaitseville asunto-osakeyhtiötiloille, joihin varsinkin sähkö- ja putkiremonttien korjausvaje on kasaantunut. Samaan aikaan lähiöiden väestö- ja sosiaalinen rakenne ovat paikoin yksipuolistuneet, ja syvenevän sosiaalisen eriytymisen uhka on olemassa ellei ongelmiin puututa ajoissa. Kasvaneet maahanmuuttajamäärät lisäävät kotouttamistyön tarvetta, samalla kun työttömyys ja ylisukupolvinen syrjäytyminen eri ilmiöineen ovat yhä useampaa perhettä koskettavia ongelmia, joiden ratkaisemiseksi on löydettävä uusia malleja. Lähiöiden asukkaat ovat myös ikääntyneet eivätkä asuinalueet vastaa jatkuvasti kasvavan ikääntyneen väestön asumisen ja palveluiden tarpeisiin. Asuinalueiden sosiaalinen toimivuus ja palvelujen monipuolisuus sekä asuinympäristöjen viihtyisyys, esteettömyys, turvallisuus ja toiminnallisuus vaativat siksi kehittämistoimenpiteitä. Asuinalueiden laadun ja saavutettavuuden parantaminen tukevat myös asuntoalueiden yleistä viihtyisyyttä.

Lähiöistä kaupunginosiksi

Ohjelman keskeisenä lähtökohtana on vahvistaa lähiöiden liittymistä osaksi toiminnallista kaupunkia sekä vahvistaa niiden myönteistä imagoa. Ohjelma tukee lähiöiden kehittämistä asukasrakenteeltaan ja asuntokannaltaan sekä toiminnoiltaan monipuolisina, helposti saavutettavina, esteettöminä ja turvallisina elinympäristöinä sekä asuin-, työpaikka-, opiskelu- ja koulutusalueina, jotka sopivat eri elämänvaiheisiin. Näin ohjelma lisää kohtuuhintaisen asumisen alueiden vetovoimaa ja turvaa kaupunkiseutujen hyvinvointia sekä luo kilpailukykyä ehkäisemällä asuinalueiden sisäistä ja välistä segregatiota ja syrjäytymisen kierrettä.

Vastuullisia valintoja

Sosiaalisen, taloudellisen, kulttuurisen ja ekologisen kestävyuden vahvistaminen ovat lähiökehittämisen keskeisiä kulmakiviä. Kestävän kehityksen periaatteet liittyvät ennen kaikkea ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastonmuutoksen hillintään, mutta myös seudun elinvoiman turvaamiseen. Esimerkiksi lähiöiden täydennysrakentamisella ja asumista tukevien kaupunkitoimintojen vahvistamisella voidaan vahvistaa alueiden väestöpohjaa ja siten parantaa joukkoliikenteen edellytyksiä ja turvata palvelujen säilymistä. Energiatohokkuuden parantaminen pienentää puolestaan rakennusten hoitokuluja ja mahdollistaa siten esimerkiksi viihtyvyyden parantamista.

Saavutettavuutta, eheyttä ja turvallisuutta

Sosiaalinen eheys, turvallisuus ja saavutettavuus on ymmärrettävä lähiöiden kehittämisessä laajasti ja kaikissa kehittämistoimissa mukana oleviksi periaatteiksi. Ne tarkoittavat esimerkiksi:

- lähiverkoston toimivuutta ja yhteisöllisyyttä
- kulttuurien kohtaamisen sujuvuutta
- segregaaation ja syrjäytymisen kierteen katkaisemista
- turvallisuutta, joka ei perustu valvontaan, vaan asukkaiden keskinäiseen toimintaan ja asuinalueen sosiaaliseen toimivuuteen
- esteetöntä asumista ja ympäristöä sekä toimivia joukkoliikenneyhteyksiä
- alueen toimintojen ja peruspalvelujen monipuolisuutta sekä asuinalueen toimimista rakenteellisena osana kaupunkia

Projekteista prosessiksi

Ohjelman yhtenä tärkeänä tavoitteena on, että lähiöiden kokonaisvaltainen kehittäminen siirtyy kunnissa ohjelmallisena työnä pysyväksi osaksi kuntien linjaorganisaatiota ja toimintakäytäntöjä sekä kunnan strategista kehittämistä. Tähän työhön on hyvä saada mukaan myös muita yhteistyökumppaneita, joita voivat olla muun muassa kauppa ja yksityiset palvelutarjoajat. Tavoitteena on myös, että syntyy uusia lähiöiden kehittämiseen osallistuvia organisaatioita, kuten yksityisen, julkisen, kolmannen sektorin ja asukkaiden potentiaalia hyödyntäviä kehittämissyhdistyksiä.

Kohteena kasvukeskuskaupunkiseudut – painopiste pääkaupunkiseudulla

Ohjelman kohteena ovat erityisesti 1960–1970-luvuilla rakennetut toiminnallisilla kasvukeskuseuduilla sijaitsevat lähiöt. Kasvukeskuseutuja ovat: pääkaupunkiseutu ja sen lähialueet, Tampereen seutu, Turun seutu, Jyväskylän seutu, Kuopion seutu ja Oulun seutu. Painopiste on pääkaupunkiseudun lähiöiden kehittämiseen liittyvissä kysymyksissä.

- kasvukeskuseudut: pääkaupunkiseutu sekä Jyväskylän, Kuopion, Oulun, Tampereen ja Turun seudut

- pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishojelman mukaisen asumisneuvonnan osalta lähiöohjelmaan voivat osallistua kaikki edellä mainitun ohjelman toteuttamiseen osallistuvat kaupungit: Helsinki, Espoo, Vantaa, Tampere, Turku, Lahti, Kuopio, Joensuu, Oulu ja Jyväskylä
- muilla kunnilla on mahdollisuus osallistua ohjelmaan, mikäli niiden lähiöillä on erityisiä kehittämishaasteita
- väestöltään vähenevien alueiden kunnat voivat osallistua lähiöohjelman toteuttamiseen olemassa olevien tukijärjestelmien puitteissa

II Ohjelmahankkeiden tavoitteet ja toimintalinjat

Ohjelmahankkeiden tulee perustua edellä kuvattuihin lähiöiden kehittämisen lähtökohtiin ja edistää ohjelman tavoitteiden toteutumista. Hankekohtaisesti erityistä huomiota on kiinnitettävä kumppanuuksien vahvistamiseen sekä uusien toimintamallien luomiseen. Keskeistä on lähiölähtöinen kokonaisvaltainen kehittäminen. Tämän lisäksi temaattisesti on mahdollista kehittää myös useampaa lähiötä koskevaa toimintaa, kuten asumisneuvontaa tai naapurisuussovittelua. Myös lähiöitä koskevat tutkimus- ja selvityshankkeet ovat osa lähiöohjelman kokonaisuutta.

Läpäisevä periaate I: Julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin sekä asukkaiden yhteistyö

Lähiöiden pitkäjänteinen ja monipuolinen kehittäminen vaatii eri sektoreiden ja toimijoiden välisten raja-aitojen madaltamista sekä aitoa kumppanuutta eri toimijoiden välille. Yksi ohjelman tavoitteista onkin monitoimijaisen yhteistyön aikaan saaminen, mikä tarkoittaa niin poikkihallinnollista viranomaisyhteistyötä kuin julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden kumppanuutta. Asukkaiden osallistuminen asuinalueensa kehittämiseen on tärkeää yhteisöllisyyden ja positiivisen alueidentiteetin vahvistamisessa. Se lisää myös asukkaiden vastuuta oman alueensa viihtyisyydestä ja turvallisuudesta.

Läpäisevä periaate II: Uudet toimintamallit ja mallinnettavuus

Lähiöiden kehittämishaasteisiin vastaamisessa tarvitaan uudenlaisia toimintamalleja, sillä uusiin haasteisiin ei enää pystytä vastaamaan vanhoilla toimintatavoilla. Erityisiksi haasteiksi on nähty I) lähiöiden yhteisöllisyyden, lähiverkoston ja vetovoimaisuuden vahvistaminen, II) asuinalueiden ja palveluiden toimivuuden ja saavutettavuuden parantaminen sekä työmahdollisuuksien luominen, III) ympäristön viihtyisyyden kehittäminen, IV) täydennysrakentamisen lisääminen ja V) kiinteistöjen kunnon kohentaminen. Ohjelmalla haetaan uusia innovatiivisia malleja toiminnalle ja lähiöiden kehittämiseksi. Toimintamallien tulee olla sovellettavissa myös muissa lähiöissä, riippumatta siitä osallistuvatko ne lähiöohjelmaan vai eivät, sekä tulevaisuuden lähiökehittämisessä.

Toimintalinjat

Ohjelman toimintalinjat muodostavat lähiökehittämisen rungon. Toimintalinjat kertovat, mille osa-alueille kehittämisen painopisteitä on syytä kohdentaa. Kehittämisen painopisteet ja kehittämistoimet voivat vaihdella lähiöittäin. Niin toimintalinjoista kuin niiden alle kirjatusta kehittämiskohteista voidaan siis poimia kunkin lähiön tarpeisiin sopiva kokonaisuus. Yksittäisiä kehittämisen painopisteitä voidaan myös tarpeen mukaan yhdistää toisiinsa. Yksittäinen toimintalinjan alle kirjattu kehittämisen painopiste voi myös muodostaa temaattisen kehittämishankkeen.

Lähiöohjelman toimintalinjat kohdentuvat lähiöiden rakennettuun ja sosiaaliseen ympäristöön. Rakennetun ympäristön toimintakokonaisuus käsittää rakennusten korjauksen sekä ympäristön esteettömyyttä, turvallisuutta ja viihtyisyyttä parantavat toimenpiteet. Sosiaalisen ympäristön kehittämisen kokonaisuuteen kuuluvat esimerkiksi asumisen tukipalveluiden, alueellisen kulttuuritoiminnan sekä koulujen ja kotien yhteistyön kehittäminen kuten myös kulttuurien kohtaamisen edistäminen. Myös lähipalvelut ovat tärkeä osa kehittämiskokonaisuutta. Esimerkiksi julkisen liikenteen palveluilla vahvistetaan asuinalueiden saavutettavuutta ja esteettömyyttä. Asuinympäristön toimivuuden kannalta merkittäviä ovat myös kaupalliset palvelut sekä niiden lähiympäristön viihtyisyys ja turvallisuus. Myös paikallistalouden vahvistaminen tukee lähiöiden elinvoimaa.

1. Yhteisöllisyys, lähiverkostot ja vetovoimaisuus

Tavoite/Haaste: alue koetaan omaksi ja vetovoimaiseksi: maineen parantaminen, yhteisöllisyyden luominen ja asukkaiden osallistuminen oman asuinalueensa kehittämiseen

Kehittämisen painopisteitä:

- Maahanmuuttajat - kotouttaminen ja kulttuurien kohtaaminen; osallisuuden edistäminen
- Asukkaiden osallistuminen suunnittelu- ja kehittämisprosessiin
- Asumisneuvonta ja tuettu asuminen, ehkäisevä sosiaalityö
- Aukastilat: tilojen käytön organisointi ja hallinta
- Asukastoiminta: vetäjät, taide, tapahtumat ja kulttuuri; lähiruoka
- Koulun ja kodin yhteistyö
- Nuorisotoiminta
- Vetovoimaisuuden ja imagon kehittäminen: viestintä, viestintäprojektit

2. Asuinalueiden ja palvelujen toimivuus ja saavutettavuus sekä työpaikat

Tavoite/Haaste: asuinalueiden saavutettavuus, toimivat lähipalvelut ja joukkoliikenneyhteydet sekä työllistymismahdollisuudet: keskeisten lähipalvelujen turvaaminen ja liikenneyhteyksien kehittäminen sekä työpaikkojen ja työllistymismahdollisuuksien luominen

Kehittämisen painopisteitä:

- Joukkoliikenteen uudet mallit – joukkoliikenteen kehittäminen
- Jalankulun ja pyöräilyn yhteydet
- Uudet palvelumallit sekä kaupallisen ja julkisen yhteiset palveluympäristöt ja niiden sijoittuminen – julkisten tilojen käytön monipuolistaminen, palveluiden yhteen kokoaminen – ns. yhteispalvelutilat
- Lähiliikuntapalvelut

- Elinkeinotoiminta ja paikallistalous; yrittäjyys; monipuolisten työpaikkojen sijoittuminen ja luominen, välityömarkkinat; lähiruoka
- Lähipoliisitoiminta
- Lähikirjastot

3. Ympäristön viihtyisyys

Tavoite/Haaste: alueet viihtyisiä, turvallisia, toimivia ja luonnonläheisiä

Kehittämisen painopisteitä:

- Ympäristön esteettömyys ja toimivuus
- Viherrakentaminen
- Ympäristötaide
- Valaistus
- Puistojen, katujen, torien ja aukoiden laatu ja hoito sekä siisteyden ylläpito

Taulukko I.

Lähiöohjelman periaatteet ja toimintalinjat.

Lähiöohjelma 2008–2011				
Lähiöistä kaupunginosiksi				
Lähiöiden kilpailukyvyyn lisääminen sekä myönteisen mielikuvan ja alueidentiteetin vahvistaminen				
Kestävä kehitys ja saavutettavuus				
Sosiaalisen eheys ja turvallisuus				
Yksityisen, julkisen, kolmannen sektorin ja asukkaiden kumppanuus				
Kehittämisen pitkäjänteisyys				
Yhteisöllisyys ja lähiverkostot	Asuinalueiden toimivuus sekä palveluiden saavutettavuus ja työpaikat	Ympäristön viihtyisyys ja alueiden sisäinen toimivuus	Täydennysrakentaminen	Esteetön asuminen ja kiinteistöjen kunto
<ul style="list-style-type: none"> • Kotouttaminen ja kulttuurien kohtaaminen • Asumisneuvonta • Asukastilat ja -toiminta • Taide, tapahtumat ja kulttuuri • Koulun ja kodin yhteistyö • Nuorisotoiminta • Imagon kehittäminen ja viestintä 	<ul style="list-style-type: none"> • Joukkoliikenteen uudet mallit • Jalankulku- ja pyöräily-yhteydet • Uudet palvelumallit ja yhteiset palveluympäristöt ja niiden sijoittuminen • Lähiliikuntapalvelut • Lähikirjastot • Lähipoliisitoiminta • Elinkeinot ja työpaikat 	<ul style="list-style-type: none"> • Ympäristön esteettömyys ja toimivuus • Viherrakentaminen • Ympäristötaide • Valaistus • Siisteys • Julkisten ulkotilojen laatu ja hoito 	<ul style="list-style-type: none"> • Täydennysrakentamisen mallit ja konseptit • Pysäköinnin uudet mallit 	<ul style="list-style-type: none"> • Asuntojen esteettömyys • As.Oy-talojen korjaaminen • Korjausneuvonnan kehittäminen • Rakennusten ulkoasun kohentaminen • Energiätehokkuus • Ryhmäkorjauksen toimintamallit

4. Täydennysrakentaminen

Tavoite/Haaste: täydennysrakentamisen uusien mallien kehittäminen: alueiden yleisen viihtyisyyden, turvallisuuden ja toimivuuden lisääminen sekä palveluja mahdollistavan väestörakenteen säilyttäminen/luominen

Kehittämisen painopisteitä:

- Täydennysrakentamisen konseptit; tekniikat ja hyödyt alueella jo asuville
- Pysäköinnin uudet mallit

5. Kiinteistöjen kunto

Tavoite/Haaste: rakennukset toiminnallisesti ja esteettisesti hyvässä kunnossa: asuntojen ja rakennusten toimivuuden ja korjaustoiminnan kehittäminen sekä energiatehokkuuden parantuminen

Kehittämisen painopisteitä:

- Asuntojen ja rakennusten esteettömyys, hissien rakentaminen
- Asuinrakennusten, erityisesti As.Oy -talojen, laatua ja energiatehokkuutta parantava korjaaminen ja kiinteistönpidon kehittäminen
- Korjausneuvonnan kehittäminen
- Alueellisten ryhmäkorjaussuunnitelmien toimintamallien luominen

Ohjelman toteutuksen organisointi

Ympäristöministeriö koordinoi poikkihallinnollista yhteistyötä ministeriötasolla sekä vastaa ohjelman johtoryhmän työskentelystä. Ohjelman käytännön vetovastuu on Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksella. Lähiötyötä tehdään yhteistyössä valtion eri hallinnonalojen ja kunnan toimijoiden, asukas yhdistysten ja asukkaiden sekä yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden kesken. Kumppanuuden ja yhteistyön avulla varmistetaan toimijoiden sitoutuminen kehittämistyöhön. Lähiöohjelmaa toteutetaan 31.12.2011 saakka.

Aktiivinen viestintä ja verkostoituminen tukevat tavoitteiden toteutumista

Ohjelman tavoitteiden toteutumista edistetään koko lähiöohjelman ajan jatkuvalla aktiivisella viestinnällä. Viestinnällä on myös ratkaiseva merkitys lähiöiden imagon kohentamisessa. Lähiöihin liittyy paljon perusteettoman negatiivisia mielikuvia, joiden muuttaminen vaatii myös pitkäjännitteistä ja innovatiivista viestintää. Lähiöohjelman tavoitteita tuetaan viestintäkampanjalla, joka toisaalta tuulettaa lähiöihin piintyneitä mielikuvia yleisellä tasolla ja toisaalta tarjoaa paikallisille toimijoille välineitä oman viestintänsä räätälöintiin sekä viestinnällistä tukea lähiöissä tehtävälle työlle.

Lisäksi ohjelman tavoitteiden toteutumisen tueksi perustetaan valtakunnallinen yhteistyöverkosto, joka toimii keskustelufoorumina, hyvien käytäntöjen ja tiedon jakajana sekä tutkimus- ja kehittämisaloitteiden edistäjänä. Tätä täydentää eri toimijoita yhdistävä lähiöfoorumi, joka on lähiöprojektien ja uusien toimintamallien sekä lähiöitä koskevan tutkimuksen esittelyareena. Ohjelmaa tukemaan luodaan Internet-sivusto, joka muodostaa lähiökehittämisen yli ohjelmakauden ulottuvan tietopankin. Tietopankin ylläpidosta ja yhteistyöverkoston toiminnasta vastaa Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus.

III Ohjelmahankkeiden valinta

Haku lähiöohjelmaan

Ohjelman tavoitteena on kehittää lähiöitä kestävä kehityksen periaatteiden mukaan kilpailukykyisiksi asuinalueiksi sekä sosiaalisesti eheiksi ja ympäristöltään esteettömiksi edistämällä a) uusien toimintamallien syntymistä ja leviämistä ja b) yksityisen, julkisen, kolmannen sektorin ja asukkaiden yhteistyötä sekä c) kehittämisen pitkäjänteisyyttä. Lähiöohjelman toteuttamiseen voivat osallistua sellaiset hankkeet, jotka perustuvat lähiöohjelman lähtökohtiin ja toteuttavat lähiöohjelman tavoitteita.

Lähiöohjelmaan haetaan hankehaulla. Ohjelman hankehakuun voivat osallistua lähiölähtöiset ja teemalähtöiset kumppanuushankkeet sekä tutkimus- ja selvityshankkeet. Lähiö- ja teemalähtöisten hankkeiden tulee olla usean toimijan kumppanuushankkeita sekä tuottaa uusia toimintamalleja, jotka hyödyttävät kaikkia lähiötoimijoita tai lähiöitä kehittävien organisaatioiden toimintaa.

Hankehakemus sisältää hankesuunnitelman. Ohjeet lähiöohjelmaan hakemisesta antaa ympäristöministeriö. Hakijoina voivat olla kunnat ja yliopistot, korkeakoulut ja tutkimuslaitokset sekä sellaiset pysyviksi ja luotettaviksi katsottavat toimijat, joiden toimet toteuttavat lähiöiden kehittämistä. Hankehakemukset arvioi lähiöohjelman poikkihallinnollinen johtoryhmä, joka tekee päätöksen hankkeiden hyväksymisestä lähiöohjelmahankkeiksi. Ohjelmakaudella voidaan järjestää useampia hakuprosesseja. Hyväksyminen lähiöohjelmaan on edellytys lähiöohjelman tunnusten ja viestintämateriaalin käyttämiselle sekä ympäristöhallinnon rahoitushakuun osallistumiselle.

Lähiöohjelmaan hyväksymisen jälkeen ohjelmahanke voi osallistua rahoituksen hakemiseen hankkeen toteuttamiseksi. Lähiöohjelman toteutusta tukevista rahoitusmahdollisuuksista pyritään tiedottamaan viimeistään ensimmäisen hankehaun päättyessä syksyllä 2008. Lähiöohjelman johtoryhmä pyrkii myös ohjaamaan ohjelmaan hyväksytyt hankkeet tarkoituksenmukaisimpiin rahoitushakuihin. Ympäristöministeriön hallinnonalalta haettavana olevien avustusten hakumenettelyn järjestää Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus. Muut hallinnonalat ja rahoittajat jotkin järjestävät omat rahoitushakunsa.

Ympäristöministeriön hallinnonalalla lähiöohjelmaan hyväksytyt hankkeet on varauduttu rahoittamaan 3 miljoonalla eurolla vuosittain, vuosina 2009–2011. Avustettavan hankkeen kustannukset hyväksyy ja avustuksen myöntää Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on että hanke on hyväksytty lähiöohjelmahankkeeksi ja, että siitä on laadittu hankesuunnitelma. Avustusta voidaan myöntää asuinympäristön viihtyisyyden ja laadun kehittämiseen sekä turvallisuuden parantamiseen. Lisäksi avustusta voidaan myöntää edellä tarkoitettujen hankkeiden suunnitteluun ja organisointiin, asukkaiden yhteistilojen toteuttamiseen, alueiden ryhmäkorjaussuunnitelmien toimintamallien laatimiseen sekä pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishankkeen mukaiseen asumisneuvo-

jatoimintaan. Avustuksen määrä on enintään 20 prosenttia kustannuksista. Lähiöitä koskevissa tutkimus- ja selvityshankkeissa avustuksen määrä voi olla 100 prosenttia, ja avustusta voidaan myöntää tutkimustoimintaa harjoittavalle laitokselle. Lisäksi voidaan käyttää muita valtion ympäristöministeriön hallinnonalalta asumiseen myöntämiä tukia, kuten esimerkiksi korjausavustukset ja korkotukilainoitus, joita haetaan niistä annettujen hakuohjeiden mukaisesti.

Lisätietoja ohjelmasta:

Ympäristöministeriö
Ylitarkastaja Jaana Nevalainen
Asunto- ja rakennusosasto
Puh. 020 490 7623, 0400 985 966
Sähköposti: jaana.nevalainen(at)ymparisto.fi

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA)
Kehittämispäällikkö Marianne Matinlassi
Asuntokantaryhmä
Puh. 020 490 3352, 040 706 1992
Sähköposti: marianne.matinlassi(at)ara.fi

KUVAILULEHTI

Julkaisija	Ympäristöministeriö Alueidenkäytön osasto			Julkaisu-aika toukokuu 2008
Tekijä(t)				
Julkaisun nimi	Lähiöistä kaupunginosiksi Lähiöohjelma 2008–2011			
Julkaisusarjan nimi ja numero	Ympäristöministeriön raportteja 17/2008			
Julkaisun teema				
Julkaisun osat/ muut saman projektin tuottamat julkaisut				
Tiivistelmä	<p>Lähiöohjelma 2008–2011 on kumppanuushanke, jonka tavoitteena on lähiöiden kilpailukyyn lisääminen sekä myönteiseen mielikuvaan perustuvan alueidentiteetin vahvistaminen. Ohjelman keskeisenä lähtökohtana on vahvistaa lähiöiden liittymistä osaksi toiminnallista kaupunkia sekä vahvistaa niiden myönteistä imagoa. Ohjelma tukee lähiöiden kehittämistä asukasrakenteeltaan ja asuntokannaltaan sekä toimintoiltaan monipuolisina, helposti saavutettavina, esteettöminä ja turvallisina elinympäristöinä sekä asuin-, työpaikka-, opiskelu- ja koulutusalueina, jotka sopivat eri elämänvaiheisiin. Ympäristöministeriö vastaa ohjelman koordinoinnista, ja sen toteuttamiseen osallistuvat myös opetusministeriö, sisäasiainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö.</p>			
Asiasanat	Lähiöohjelma, lähiö, kehittäminen, kehittämishanke, hallitusohjelma, asuinalue, kilpailukyky, vetovoima, kestävä kehitys, poikkihallinnollisuus, kumppanuus, yhteistyö, sosiaalinen eheys, saavutettavuus, viihtyisyys, toimivuus			
Rahoittaja/ toimeksiantaja	Ympäristöministeriö			
	ISBN	ISBN 978-952-11-3133-2 (PDF)	ISSN	ISSN 1796-170X (verkkokj.)
	Sivuja 14	Kieli suomi	Luottamuksellisuus julkinen	Hinta (sis.alv 8 %)
Julkaisun myynti/ jakaja				
Julkaisun kustantaja	Ympäristöministeriö			

Lähiöohjelma 2008–2011 on kumppanuushanke, jonka tavoitteena on lähiöiden kilpailukyyn lisääminen sekä myönteiseen mielikuvaan perustuvan alueidentiteetin vahvistaminen. Ohjelman keskeisenä lähtökohtana on vahvistaa lähiöiden liittymistä osaksi toiminnallista kaupunkia sekä vahvistaa niiden myönteistä imagoa. Ohjelma tukee lähiöiden kehittämistä asukarakenteeltaan ja asuntokannaltaan sekä toiminnoiltaan monipuolisina, helposti saavutettavina, esteettöminä ja turvallisina elinympäristöinä sekä asuin-, työpaikka-, opiskelu- ja koulutusalueina, jotka sopivat eri elämänvaiheisiin. Näin ohjelma lisää kohtuuhintaisen asumisen alueiden vetovoimaa ja turvaa kaupunkiseutujen hyvinvointia sekä luo kilpailukykyä ehkäisemällä asuinalueiden sisäistä ja välistä segregatiota ja syrjäytymisen kierrettä. Lisäksi ohjelman yhtenä tärkeänä tavoitteena on, että lähiöiden kokonaisvaltainen kehittäminen siirtyy kunnissa ohjelmallisena työnä pysyväksi osaksi kuntien linjaorganisaatiota ja toimintakäytäntöjä sekä kunnan strategista kehittämistä. Tähän työhön pyritään saamaan mukaan myös muita yhteistyökumppaneita, joita voivat olla muun muassa kauppa ja yksityiset palvelutarjoajat. Ohjelmaa koordinoi ympäristöministeriö, ja sen toteuttamiseen osallistuvat myös opetusministeriö, sisäasiainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö. Ohjelman käytännön toteutuksesta vastaa Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus tukenaan lähiöohjelman johtoryhmä.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
MILJÖMINISTERIET
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

ISBN 978-952-11-3133-2 (PDF)

ISSN 1796-170X (verkkokj.)